

Er røyking årsak til depresjon?

Depresjon er vanligere blant røykere enn ikke-røykere. En norsk studie tyder på en kausal sammenheng fra røyking til depresjon.

Biologiske forklaringer kan støtte kausalitet i begge retninger, dvs. både fra depresjon til røyking og fra røyking til depresjon. Norske forskere har nå undersøkt assosiasjonen mellom sigarettøyking og etterfølgende førstegangsdepresjon.

I 1990 ble 2 014 voksne i Lofoten og Oslo intervjuet om livsstil og mental helse. I 2001 ble den definerte studiekohorten på 1 190 personer intervjuet på nytt av trente intervjuere (1). Forskerne identifiserte dem som hadde opplevd depresjon med estimert starttidspunkt etter det første intervjuet. Dette ble retrospektivt bedømt på grunnlag av et såkalt CIDI-intervju. Cox-regresjon ble brukt til å estimere hasardraten til å oppleve depresjon gjennom oppfølgingstiden.

Risikoen for depresjon var fire ganger høyere for storrykere (> 20 sigaretter daglig) enn for dem som aldri hadde røykt (risikoratio 4,3; 95 % KI 1,9–10,2). Det var et dose-respons-forhold med økende hasard for dem som hadde sluttet å røyke og for økende antall sigaretter per dag blant dagligrykere. Økende antall røykeår medførte også økende risiko.

– Studien er basert på et stort, tilfeldig utvalg av befolkningen der alle ble intervjuet med et strukturert diagnostisk intervju. Vi har mye informasjon om demografi, livsstil, fritid, familie og nettverk som gjør det mulig å undersøke utbredelse av og risikofaktorer for de vanligste psykiske lidelsene, sier førsteforfatter Ole Klungsoyr ved Avdeling for atferdsfag, Universitetet i Oslo.

– Frafall, seleksjon, hukommelsestap, indirekte og reversert kausal virkning ble undersøkt og var i liten grad i stand til å forklare resultatene. Videre var sammenhengen mellom røyking og depresjon robust for en potensiell umålt felles årsak.

Statistiker Ole Klungsoyr mener at det kan være en kausal virkning fra røyking til depresjon. Foto Fotoavdelingen, Institutt for medisinske basalfag, Universitetet i Oslo

Dette bekrefter muligheten for at røyking kan ha direkte innflytelse på depresjon, sier Klungsoyr.

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Klungsoyr O, Nygård JF, Sørensen T et al. Cigarette smoking and incidence of first depressive episode: an 11-year, population-based follow-up study. *Am J Epidemiol* 2006; doi: 10.1093/aje/kwj058.

Forskergruppen er særlig opptatt av sammenhengen mellom mental helse og behovet for og bruken av helsetjenester, sykefravær og uførepensjon. Professor Inger Sandanger (f. 1951) er spesialist i psykiatri og hovedansvarlig for studien.

www.tidsskriftet.no/norskforskning

Ordforklaringer

CIDI: Composite International Diagnostic Interview, et strukturert intervju basert på diagnosesystemet ICD-10. Instrumentet er utarbeidet i samarbeid med WHO og brukes i en rekke epidemiologiske studier i Europa og USA. Det er kun basert på informanten egen opplevelse og vurdering av psykiske symptomer. Fordelen er at det kan brukes av ikke-klinikere etter opplæring.

Cox-regresjon: oppkalt etter den engelske statistiker David Roxbee Cox (f. 1924). Det er den mest utbredte regresjonsmodellen for å analysere hvordan forskjellige faktorer påvirker tiden til en hendelse, f.eks. om en type behandling kan forlenge overlevelsesetid. At personer faller fra underveis, slik at man ikke observerer utfallet for alle, skaper ikke problemer for modellen og er en stor styrke, siden dette er vanlig i praksis.

Er du i ferd med å publisere eller har du nylig publisert forskningsresultater i et internasjonalt tidsskrift? Send tips til erlend.hem@medisin.uio.no

Hvorfor øker bruken av helsetjenester?

2 400 personer i Oslo og Lofoten ble i 1990 og 2001 dybdeintervjuet om sin helse og livsstil.

Det er gjort en rekke studier av hvordan helse, livshendelser og livsstil påvirker bruken av helsetjenester. Men det finnes få longitudinelle undersøkelser, og nesten ingen har gjort dybdeintervjuer i et slikt omfang som i denne norske studien. Dataene er koblet til både Dødsårsaksregisteret og trygderegistrene.

Artikkelen ble e-publisert 4.1. 2006 i det prestisjetunge tidsskriftet *American Journal of Epidemiology* (<http://aje.oxfordjournals.org>)